

8. MVB Beleid (beleggingsbeleid hfdst. 8)

Het pensioenfonds gelooft dat Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) belangrijk is voor het bewerkstelligen van een gezonde, goede en verantwoorde oude dag voor deelnemers. Daarmee is MVB een integraal onderdeel van de missie van het pensioenfonds, en één van de 8 strategische doelstellingen. Bovendien gelooft het pensioenfonds dat een goed MVB beleid helpt bij het beheersen van risico's.

De wensen van de deelnemers staan bij het opstellen van dit MVB beleid centraal. Daarnaast past MVB bij het pensioenfonds van een centrale bank. DNB maakt zich immers sterk voor financiële stabiliteit en draagt daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland. Welvaart die op langere termijn houdbaar en stabiel is, ook voor toekomstige generaties, ver na ons. Nadat de wensen van de deelnemers en werkgever in acht zijn genomen, wordt ook rekening gehouden met andere stakeholders en toetst het bestuur het beleid op uitvoerbaarheid. Verder is bij de vaststelling van dit MVB beleid rekening gehouden met de impact op rendement, beheersing van risico en kosten. Dit ziet zowel op financiële kosten als governance kosten (transparantie, uitvoerbaarheid).

In paragraaf 8.1 wordt de ambitie van het MVB-beleid van het pensioenfonds beschreven. In paragraaf 8.2 tot en met 8.5 worden de door het pensioenfonds gedefinieerde doelen verder uitgewerkt en gespecificeerd naar beleggingscategorie. Waar relevant is er een subdoelstelling per categorie en gelden er ook voor de implementatie meetbare grenzen.

Paragraaf 8.6 gaat in op de governance rondom het MVB beleid. Daarbij kan gedacht worden aan een beschrijving van de gehanteerde methodologieën, uitleg bij de 3-jaarlijkse MVB cyclus, uitbesteding, etc.

In het kader van de SFDR- wetgeving¹ beschouwt het pensioenfonds haar pensioenregeling als een zogenaamd artikel 8 product: een financieel product dat ecologische of sociale kenmerken promoot. In het vierde kwartaal van 2024 heeft het pensioenfonds besloten om rekening te gaan houden met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van artikel 4 van SFDR ('opt-in'). In paragraaf 8.6 wordt dit nader toegelicht.

Het pensioenfonds vindt het vanzelfsprekend dat de voorkeuren van de deelnemers leidend zijn in onze invulling van het MVB-beleid. Het bestuur consulteert daarom periodiek haar deelnemers. De resultaten van de laatste consultatie uit 2022 worden in bijlage 6 toegelicht. Deze consultatie vormt mede de basis voor het voorliggende, in 2023 vastgestelde, beleid.

Het beleid wordt regelmatig, conform de 3-jaarlijkse cyclus geëvalueerd en waar nodig herijkt, waarmee vanzelfsprekend rekening wordt gehouden met wijzigingen in wet- en regelgeving. Gezien de snelheid waarmee de markt zich op gebied van MVB ontwikkelt, worden ook tussen de evaluatiemomenten in reeds verdere stappen gezet. Zo heeft het pensioenfonds, zoals hierboven omschreven, in 2024 besloten om te kiezen voor de opt-in in het kader van SFDR en is tijd besteedt aan de ontwikkeling van een KRI-rapportage en een integrale MVB-rapportage. Voor 2025 is afgesproken om inzichtelijk te maken hoe alle MVB-facetten vanuit een top-down perspectief samenhangen en om een plan van aanpak op te stellen met alle lopende (beleids)acties.

¹ SFDR: Sustainable Finance Disclosure Regulation, wetgeving die ziet op communicatie en rapportage rondom MVB en de ESG-risico's. Deze wetgeving geldt vanaf 10 maart 2021.

8.1 Ambitie

MVB wordt zowel door de toezichthouder, Raad van Toezicht en de deelnemers als belangrijk ervaren. Het pensioenfonds heeft de ambitie tot de early majority (voorlopers) te behoren. Het pensioenfonds is daarmee geen koploper, maar ook geen volger of achterblijver. Onderstaande elementen liggen aan de basis van deze MVB ambitie en de verdere inrichting van het beleid:

1. De voorkeuren van deelnemers;
2. Een onafhankelijk uitgevoerde peergroup analyse teneinde de ambitie te toetsen;
3. Akkoorden zoals het klimaatakkoord uit Parijs alsook wet- en regelgeving;
4. De beleggingsbeginselen van het pensioenfonds;

Het pensioenfonds kent op hoofdlijnen de volgende vier doelstellingen:

- 1. Beleggen in een betere wereld;**
- 2. Het reduceren van CO2 uitstoot;**
- 3. Het uitsluiten van ongewenste beleggingen;**
- 4. Het uitoefenen van actief aandeel- en obligatiehouderschap.**

Deze elementen, alsook de governance rondom MVB worden in de rest van dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

8.2 Beleggen in een betere wereld

Het pensioenfonds wenst dat de gelden die zij uitleent (in de vorm van obligaties) danwel de bedrijven waar zij eigenaar van is, zoveel als mogelijk bijdragen aan een betere wereld. Daarom heeft het pensioenfonds voor elk van de assetclasses waarin belegd wordt, vastgelegd in welke mate zij dienen bij te dragen aan een betere wereld. Op het moment dat het pensioenfonds nieuwe assetclasses aan de beleggingsmix toevoegt, wordt in de kaderstelling vastgelegd hoe deze bijdragen aan deze doelstelling.

Matching portefeuille

De Matching portefeuille van het pensioenfonds bestaat uit reguliere staatsobligaties, EU Credits, SSA obligaties, geldmarktfondsen en derivaten. Daarnaast bestaat deze portefeuille uit hypotheeklen (zie volgende paragraaf). Het pensioenfonds hanteert hierbij de volgende criteria:

- De Matching portefeuille dient voor tenminste 20% te bestaan uit green, social of sustainable bonds zo lang het naar de aard en omvang van de matching portefeuille uitvoerbaar is. Deze allocatie mag verkregen worden binnen de diverse obligatiebeleggingen van het pensioenfonds. Het genoemde percentage is tot stand gekomen doordat het bestuur enerzijds wenst een substantieel deel van de portefeuille in te vullen met green, social of sustainable bonds, maar anderzijds ook de vrijheid van de vermogensbeheerder niet te veel wil inperken. Het hoofddoel van de matching portefeuille is immers het verzorgen van renteafdekking en liquiditeit. De allocatie van 20% is een realistische middenweg en is afgestemd met de fiduciair manager, tevens vermogensbeheerder van de LDI-portefeuille (reguliere staatsobligaties, SSA obligaties, geldmarktfondsen en derivaten). Dit percentage kan worden verhoogd of verlaagd op het moment dat de samenstelling van de matching portefeuille daarom vraagt. Binnen de Matching portefeuille dragen de volgende

portefeuilleonderdelen bij aan het minimum gewicht van 20%: De LDI-portefeuille dient voor tenminste 18% te bestaan uit green, social of sustainable bonds;

- De EU Credits portefeuille dient voor tenminste 50% te bestaan uit green, social of sustainable bonds;
- Tenminste 25% van de allocatie naar geldmarktfondsen wordt belegd in een 'groen' geldmarktfonds, waarbij rekening gehouden wordt met ESG integratie. Het bestuur heeft onderzocht in hoeverre de omvang van beide fondsen (grijs en groen) een goede verdeelsleutel kan vormen. Daar het 'grijze' geldmarktfonds groter is, is er mogelijk sprake van meer liquiditeit. Om een eerste, betekenisvolle stap te zetten, heeft het bestuur gekozen voor een allocatie van 25% naar een groen geldmarktfonds.

Hypotheken

Voor de hypotheekportefeuille gelden nog geen meetbare vereisten met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen. Wel houdt het pensioenfonds in haar managersselectie rekening met het criterium maatschappelijk verantwoord beleggen.

Aandelen

In de aandelenportefeuille maakt het pensioenfonds gebruik van SDG's. De SDG's zijn in 2015 vastgesteld door de Verenigde Naties en staan centraal in de ontwikkelingsagenda voor 2030. In totaliteit zijn er 17 hoofddoelstellingen met 169 onderliggende targets om de doelen te bereiken. Het pensioenfonds kiest ervoor om focus aan te brengen door te sturen op onderstaande SDG's, te weten 3, 7, 8, 12, 13, 14 en 15.

Het pensioenfonds vindt, net als de toezichthouder DNB en de deelnemers, klimaatverandering een belangrijk thema. De gekozen SDG's, met name nummer 7 en 13 sluiten aan bij het klimaatakkoord van Parijs. Daarbij sluiten de targets van SDG 14 en 15 aan bij het thema biodiversiteit, dat recentelijk door DNB is benadrukt. Daarnaast hebben de deelnemers aangegeven het thema gezondheid (SDG 3), eerlijk werk (SDG 8) en duurzame consumptie (SDG 12) en productie als het belangrijkste te zien.

Het pensioenfonds wenst enkel in bedrijven te beleggen die positief bijdragen aan deze SDG's. Daarbij streeft het pensioenfonds een overweging van tenminste 30% na ten opzichte van de grijze benchmark in de bedrijven die het best scoren op deze SDG's (score 3). Voor de overige SDG's geldt dat niet langdurig wordt belegd in bedrijven met een negatieve score (zie ook paragraaf 8.4). Het percentage van 30% is onderzocht door de vermogensbeheerder en betreft een ambitieuze doch realistische stap. In deze analyse is rekening gehouden met mogelijke concentratierisico's en het aantal titels in de aandelenportefeuille.

Impact beleggingen

Het pensioenfonds heeft in 2024 verdere opvolging gegeven aan het onderzoek naar impact beleggen. Impact beleggingen hebben de intentie van het genereren van positieve sociale of milieu-impact naast financieel rendement en brengen tegelijkertijd geen schade of negatieve impact aan. Dit houdt in dat kapitaal wordt ingezet om voordelen (impact) te creëren die verder gaan dan puur financiële voordelen waarbij de impact van de investeringen meetbaar is en derhalve beoordeeld kan worden. Impact beleggen blijkt goed aan te sluiten bij de wensen van de deelnemers.

Het pensioenfonds heeft als ambitie om op termijn (uiterlijk eind 2026) ten minste 5% van de portefeuille te investeren c.q. vrij te maken voor impact beleggingen. Een kleinere allocatie lijkt (in relatie tot de governancedruk die de belegging met zich meeneemt) niet nuttig. Een grotere allocatie zal meer impact hebben op het risicorendementsprofiel van het pensioenfonds en wordt pas, na het zetten van een 1^e beperkte allocatie, verder onderzocht.

In 2024 is de implementatie van impact beleggingen, zoals welke asset class en de effecten op risico en rendement verder onderzocht. Hieruit is naar voren gekomen dat beleggingen in private markten de grootste impact mogelijkheden bieden, gezien het feit dat de belegger in dat geval dicht bij de investering is en hierdoor meer sturing kan geven aan de operationeel vermogensbeheerders (inclusief specifieke KPI's). Daarnaast geldt dat vanuit portefeuilleconstructie perspectief beleggingen in private markten het risico-rendementsprofiel van de huidige portefeuille verbeteren en diversificatievoordelen bieden t.o.v. de huidige Return portefeuille die volledig bestaat uit een allocatie naar beursgenoteerde aandelen. Dit geldt zowel in de huidige FTK-omgeving als in de WTP omgeving. In de WTP omgeving kan het pensioenfonds meer risico nemen en stijgt de allocatie naar de Return portefeuille. De noodzaak tot verdere diversificatie van de Return portefeuille neemt daarom alleen maar toe. In de optimale asset mix in de WTP omgeving bestaat de Return portefeuille naast beursgenoteerde aandelen uit een allocatie naar Hoogrentende obligaties en een allocatie naar Real Assets. Uit het onderzoek naar de nadere invulling van de allocatie naar Hoogrentende obligaties blijkt dat het pensioenfonds deze het beste met Private Debt kan invullen. Private Debt is ook een geschikte asset class om de allocatie naar impact beleggingen mee te kunnen invullen. Het pensioenfonds gaat in 2025 beginnen met de selectie van Private Debt managers. Het is de verwachting dat ca. 3,4% voor het invaarmoment (1 juli 2026) belegd kan zijn. De resterende 6% volgt in de periode daarna.

8.3 Het reduceren van CO2 uitstoot

Naast het beleggen in een betere wereld wenst het pensioenfonds ook een reductiedoelstelling voor CO2 op te nemen. Dit om verdere opwarming van het klimaat te voorkomen, maar ook vanuit het perspectief van transitierisico's. Het pensioenfonds sluit zich daarbij aan bij de normen uit het klimaatakkoord van Parijs.

De aandelenportefeuille kent als doelstelling om niet meer CO2 uit te stoten dan een aandelenbenchmark die in lijn ligt met het Parijs akkoord: een zogenaamde Paris Aligned Benchmark. Voor de EU Credits portefeuille geldt eenzelfde doelstelling. De CO2 uitstoot van deze portefeuille dient lager of gelijk te zijn aan de CO2 uitstoot van de ICE Euro Corporate Climate Transition Benchmark. Dit komt overeen met een reductie van circa 50%. Deze doelstelling zal in 2025 nader geconcretiseerd of aangepast worden, gegeven de mogelijkheden van asset classes binnen de portefeuille in het NPS.

Voor staatsobligaties, hypotheek, Private Debt en vastgoed is het meten van CO2 uitstoot nog onvoldoende ontwikkeld om voor deze categorieën een doelstelling te formuleren.

8.4 Het uitsluiten van ongewenste beleggingen

Het pensioenfonds sluit de volgende bedrijven uit. Het bestuur acht, in lijn met de wensen van de deelnemers, dergelijke beleggingen ongewenst:

- Bedrijven die zich bezighouden met de productie, de ontwikkeling, het onderhoud of de verkoop van essentiële onderdelen van controversiële wapens. Onder controversiële wapens verstaan wij: clusterbommen, landmijnen, biologische wapens,

chemische wapens, wapens op basis van verarmd uranium en nucleaire wapens in strijd met het non-proliferatieverdrag. Dit geldt voor alle beleggingen van het pensioenfonds;

- Bedrijven in de tabaksindustrie. Dit geldt voor alle beleggingen van het pensioenfonds;
- Bedrijven die zich bezighouden met de productie, de ontwikkeling, het onderhoud of de verkoop van essentiële onderdelen van civiele wapens. Daarbij kan gedacht worden aan vuurwapens gericht op consumenten. Dit ziet niet op wapens voor militaire of defensie doeleinden. Dit geldt voor alle beleggingen van het pensioenfonds;
- Bedrijven die één of meerdere principes van de Verenigde Naties op het gebied van arbeid, milieu, mensenrechten en corruptie (de zogenaamde *UN Global Compact principles*, zie website UN²) schenden. Deze principes hebben betrekking op de manier waarop bedrijven opereren. Dit geldt voor alle beleggingen van het pensioenfonds;
- Bedrijven die negatief bijdragen aan de SDG's en een negatieve SDG score kennen, komen niet in aanmerking voor een langdurige belegging. Deze zijn uitgesloten van de aandelen- en obligatieportefeuilles van het pensioenfonds. Deze beleggingen zijn wel toegestaan als het een zeer kortlopende lening in het geldmarktfonds betreft.
- Bedrijven die gedurende langere tijd geen gehoor geven aan engagement door het pensioenfonds (zie ook paragraaf 8.5).
- Bedrijven die afkomstig zijn uit landen die tegenstrijdig zijn aan het landenbeleid zoals hieronder beschreven (bij meer dan 50% eigendom).

Het pensioenfonds hanteert een uitsluitingenbeleid voor bepaalde landen. Dit houdt in dat het pensioenfonds niet belegt in obligaties uitgegeven door de overheid van deze landen. Overige bedrijven worden uitgesloten aan de hand van sancties of het SDG filter (bij de huidige aandelenportefeuille en EU Credits portefeuille). Het landenbeleid geldt ook voor aandelen in bedrijven waarbij de overheid een belang heeft van meer dan 50%. In 2025 zal verder worden stilgestaan bij de implementatie van het landenbeleid rondom bedrijven met een overheidsbelang in de portefeuille.

Landen zijn uitgesloten als tenminste één van onderstaande criteria in drempelwaarde niet gehaald wordt.

Criterium	Drempelwaarde
EU Sanctions Map	Geen financiële sancties
Ondertekenen klimaatakkoord Parijs	Ondertekenaar van dit akkoord
Glasgow: forest and land use	Ondertekenaar van dit akkoord
Freedom in the World (FIW) index on Political rights and civil liberties	Score <i>deels vrij</i> of <i>vrij</i>
WGI on Political Stability and Absence of Violence/Terrorism	Minimaal – 0,75
WGI on Regulatory Quality	Minimaal – 0,75
WGI on Control of Corruption	Minimaal – 0,75
ITUC Global Rights index	Scores van tenminste 4 of beter

8.5 Het uitoefenen van actief aandeel- en obligatiehouderschap

Het pensioenfonds is van mening dat stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het voeren van dialoog (engagement) bijdraagt aan het risico-rendementsprofiel van de bedrijven en daarmee ook bijdraagt aan de lange termijn waarde creatie waar het

² <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

pensioenfonds naar streeft via haar beleggingen. Daarnaast ziet het pensioenfonds het uitoefenen van haar stemrecht als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het pensioenfonds kiest een actieve rol als aandeel- of obligatiehouder conform onderstaande elementen. Deze zijn, gezien de uitvoerbaarheid, niet van toepassing op de categorieën LDI en hypotheek:

- Er wordt gestemd op aandeelhoudersvergaderingen. Hierbij vormt het stembeleid van Robeco het uitgangspunt;
- Er wordt ingezet op positieve verandering van bedrijven door het gesprek aan te gaan over MVB thema's. Deze zien zowel op de duurzaamheidsstrategie van bedrijven, alsook op milieu, sociaal en governance. Dit zogenaamde engagement heeft tot doel om duurzame waarde te creëren bij deze bedrijven, waar we op de lange termijn als aandeel- of obligatiehouder voor worden beloond;
- Waar engagement over een langere periode niet werkt, worden bedrijven door het pensioenfonds uitgesloten. Hierbij geldt dat er na 12 maanden na aanvang van engagement mondelinge toezeggingen gedaan moeten zijn door het bedrijf in kwestie, welke na 24 maanden na aanvang van engagement in een schriftelijk commitment moeten zijn vastgelegd;
- Om de belangen van de deelnemers te behartigen en daarmee invulling te geven aan een sterke governance, neemt het pensioenfonds deel aan class actions: door gedupeerde beleggers gezamenlijk gevoerde procedures of claims tegen beursgenoteerde bedrijven.

Uit praktische overwegingen, en om samen te kunnen werken met andere klanten van Robeco, volgt het pensioenfonds het active ownership beleid van Robeco die dit beleid ook voor het pensioenfonds uitvoert. Het bestuur heeft kennis genomen van het beleid van Robeco en kan zich hier (voldoende) in vinden. Daarnaast is een overweging dat er aanzienlijke kosten gepaard gaan met het opzetten en uitvoeren van een eigen engagementbeleid. Bovendien engageert Robeco bedrijven namens alle deelnemende klanten en heeft (met een groter vermogen) meer slagkracht dan het pensioenfonds wellicht alleen zou kunnen bewerkstelligen. Tot slot heeft het pensioenfonds op dit moment Robeco aangesteld voor zowel het beheer van de aandelenportefeuille alsook van de portefeuille met bedrijfsobligaties. Het bestuur heroverweegt de inrichting van actief ownership als er in de toekomst meerdere managers zijn met onderling afwijkend beleid.

Meer over de wijze waarop het pensioenfonds haar rol als betrokken aandeel en obligatiehouder vormgeeft is opgenomen onder het kopje methodologie.

8.6 Governance MVB beleid

3-jaars MVB cyclus

Het pensioenfonds hanteert met betrekking tot het MVB beleid een 3-jaarlijkse cyclus. Hierin worden de diverse onderdelen ten minste éénmaal per 3 jaar beoordeeld. Onderstaande tabel geeft de periodiciteit van de cyclus weer:

Uitvoeringsstap	Partij	Periodiciteit
Volledige herijking MVB beleid	Pensioenfonds	3-jaarlijks
Deelnemersonderzoek MVB	Pensioenfonds	3-jaarlijks
Onafhankelijk benchmark / peergroup onderzoek	Pensioenfonds	3-jaarlijks
Update methodologieën (SDG's, stembeleid, engagementbeleid, databronnen landenbeleid, etc.)	Pensioenfonds	3-jaarlijks

Metten impact beleid op rendement, risico en kosten	Pensioenfonds	1 maal per jaar
Herbalanceren aandelenmandaat m.b.t. SDG's, CO2 en uitsluitingen	Robeco	Maandbasis
Herijken uitsluitingenlijst	Robeco	2 maal per jaar
Uitoefenen stemrecht	Robeco	Doorlopend
Input actief aandeelhouderschap	Robeco	1 maal per jaar
Deelname class actions	CACEIS	Doorlopend

Ten aanzien van het MVB beleid wordt de uitvoering verzorgd door de onderliggende asset managers. Dit geschiedt conform de in de IMA opgenomen richtlijnen, die in dit document te vinden zijn in bijlages 2 tot en met 6.

Het pensioenfonds onderkent, naast het MVB beleid, ook diverse duurzaamheidsrisico's. Deze zijn geen onderdeel van het MVB beleid zelf, maar zijn opgenomen in de risicotaxonomie en vastgelegd in het handboek integraal risicomanagement.

Uitvoering en monitoring

De uitvoering van het MVB beleid wordt gemonitord door de fiduciair manager. Het pensioenfonds en de fiduciair manager zijn bezig met het uitwerken van een integrale MVB rapportage.

Uitbesteding en eigen organisatie

De wijze waarop het pensioenfonds uitbesteding inricht ligt vast in het uitbestedingsbeleid. Daarbij houdt het pensioenfonds bij de selectie van uitbestedingspartijen rekening met de wijze waarop zijzelf en ook het product dat het pensioenfonds afneemt omgaat met maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast dient de gekozen vermogensbeheerder de *principles for responsible investments (PRI)* te onderschrijven. Deze principes zijn opgenomen op de website van UN PRI³.

De eigen organisatie van het pensioenfonds is klein en bestaat enkel uit het bestuur en het bestuursbureau. Er is daarbij bijvoorbeeld geen sprake van een eigen kantoorpand of lease regeling. Hoewel maatschappelijke verantwoordelijkheid ook hier een rol speelt, is de impact beperkt. Wel hanteert het pensioenfonds hoge standaarden voor de eigen integriteit en gedragscode.

Wet- en regelgeving

In maart 2021 is level I van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden. Het doel van deze wetgeving is het geven van eerlijk en transparant inzicht in de duurzaamheid van financiële producten. Om aan deze wetgeving te voldoen heeft het pensioenfonds diverse documenten met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen op haar website gepubliceerd.

Het pensioenfonds publiceert de volgende documenten m.b.t. het MVB-beleid:

- Hoofdpijnen van het MVB-beleid;
- Stem- en engagementbeleid;
- Rapportages over stemmen en engagement;
- Rapportages uit hoofde van de SFDR.

³ <https://www.unpri.org/about-us/what-are-the-principles-for-responsible-investment>

In het vierde kwartaal van 2024 heeft het pensioenfonds besloten om rekening te gaan houden met de belangrijkste ongunstige effecten van haar beleggingsbeslissingen aangaande duurzaamheidsfactoren in de zin van artikel 4 van de Informatieverschaffingsverordening (SFDR) en de level II wetgeving, de zogenaamde 'opt-in'. Dit betekent dat het pensioenfonds over 2024 een PAI statement moet gaan opleveren. Voor het pensioenfonds betekent dit de volgende transparantie en rapportageverplichting:

- Verklaring op de website met als titel '*Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren*' en vervolgens een jaarlijkse update daarvan
- Een eerste rapportage per ultimo december 2024 moet voor 30 juni 2025 gepubliceerd worden. In deze rapportage dient de gemiddelde waarde van het kwartaaleinde sinds het moment van opt-in gepubliceerd te worden. Daarom zal de portefeuille op ieder kwartaaleinde moeten worden doorgemeten op de PAI-indicatoren

Naast de verplichte PAI's dient het pensioenfonds in de PAI-rapportage ook twee aanvullende vrijwillige PAI's te rapporteren. Passend bij de doelstellingen in het MVB-beleid van het pensioenfonds heeft het pensioenfonds ervoor gekozen om twee PAI's op te nemen over het klimaat en mensenrechtenbeleid van ondernemingen in de portefeuille.

De Europese Shareholder Right Directive II (SRDII) vraagt van pensioenfondsen vast te leggen en te publiceren hoe zij zich als betrokken aandeelhouder opstellen. Het pensioenfonds geeft invulling aan haar rol als actief en betrokken aandeelhouder door middel van het stem- en engagementbeleid (zoals opgenomen in dit MVB beleid). Dit beleid geeft invulling aan de wijze hoe het pensioenfonds haar stemrecht uitoefent op aandeelhoudersvergaderingen en door het gesprek aan te gaan over ESG (duurzame) thema's inzet op positieve verandering van bedrijven. Dit zogenaamde engagement heeft tot doel om duurzame waarde te creëren bij deze bedrijven, waar het pensioenfonds op de lange termijn als aandeelhouder voor wordt beloond. Hiermee geeft het pensioenfonds invulling aan de eisen die worden gesteld vanuit de SRDII zoals vastgelegd in de Wet Financieel Toezicht 5:87c en 5:87d.

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gehanteerde beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Jaarlijks rapporteert het pensioenfonds op de website (achteraf) over de uitvoering van het engagement- en stembeleid van de aangestelde aandelenmanager.

Communicatie richting de deelnemers

Het pensioenfonds vindt het belangrijk dat deelnemers goed op de hoogte zijn van het beleid. Communicatie geschiedt via Pensioen 1-2-3, de website en door middel van seminars. Daarbij legt het pensioenfonds ook verantwoording af over het gevoerde beleid. Het pensioenfonds stelt op dit moment geen duurzaam jaarverslag op.

Het pensioenfonds heeft de effectiviteit van haar communicatie over MVB onderzocht. Een ruime meerderheid (ruim 80%) van de respondenten van het deelnemersonderzoek geeft aan goed op de hoogte te zijn. Daarbij wil 40% van de deelnemers graag éénmaal per jaar geïnformeerd worden over het duurzaam beleggingsbeleid van het pensioenfonds. Bijna evenveel hoeven alleen informatie te ontvangen wanneer er echt iets concreets te melden valt (37%). Eén op de zeven (14%) vindt het goed om ieder kwartaal geïnformeerd te worden. De meerderheid vindt een webinar een geschikt medium.

Meer informatie over de uitwerking van het MVB beleid is te vinden in het jaarverslag en op de website van het pensioenfonds.

Gehanteerde methodologieën

SDG methodologie

De door het pensioenfonds gehanteerde SDG-meting vindt plaats op basis van een door Robeco ontwikkelde methodiek. Daarbij staan een drietal vraagstukken centraal:

1. Welk product of dienst produceert een bedrijf? Welke positieve of negatieve impact heeft dit product of deze dienst op de wereld?
2. Hoe wordt het product geproduceerd? Is het productieproces duurzaam?
3. Is of was het bedrijf betrokken bij controverses?

Aan de hand van bovengenoemde vragen scoort iedere onderneming in de benchmark een score op elk van de SDG's lopend van minus 3 tot plus 3. De meest negatieve score telt vervolgens als 'totaalscore'. Het pensioenfonds sluit allereerst alle aandelen met negatieve scores op één van de 17 SDG's uit en kent vervolgens extra gewicht toe aan aandelen met een positieve SDG-score op één van de focus SDG's 3, 7, 8, 12, 13, 14 en 15. Aandelen met een totaalscore die negatief is, worden uitgesloten en positieve activiteiten worden beloond door meer weging. Op deze wijze worden ongunstige effecten op mens en milieu zoveel mogelijk door het pensioenfonds beperkt.

Stembeleid

Het pensioenfonds sluit aan bij het stembeleid van Robeco. In haar stembeleid heeft Robeco een aantal thema's toegelicht waarbij gebruik gemaakt wordt van stemrecht. Per thema is beschreven wanneer voor of tegen gestemd wordt.

Klimaatverandering / CO2 uitstoot

Robeco verwacht dat bedrijven die meer blootstelling hebben aan klimaat gerelateerde risico's, zoals bedrijven (die diensten verlenen aan bedrijven) met een hoge CO2 uitstoot, relatief robuustere transitieplannen hebben, die gedetailleerd beschrijven hoe ze de transitie zullen aanpakken. Robeco stemt tegen verkiezing van de bestuursvoorzitter of een ander relevant bestuurslid of vergaderpunt bij bedrijven die geen actie ondernemen of wezenlijk tekortschieten om zich aan te passen aan de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs.

Ontbossing

Van bedrijven met een hoge blootstelling aan grondstoffen die een risico vormen voor ontbossing, zoals palmolie, soja, rundvlees en hout, papier en pulp, wordt verwacht dat ze actie ondernemen om deze risico's aan te pakken binnen hun eigen bedrijfsvoering en supply chain.

Diversiteit

Robeco stemt voor resoluties waarin diversiteitsdoelstellingen worden doorgevoerd en waar beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen worden aangepakt.

Mensenrechten

Robeco verwacht van bedrijven dat ze zich formeel verbinden tot het respecteren van de mensenrechten, over due diligence-processen voor mensenrechten beschikken en, waar nodig, ervoor zorgen dat slachtoffers van mensenrechtenschendingen toegang hebben tot verhaalsmogelijkheden.

Politiek

Robeco stemt over het algemeen voor (gegronde) voorstellen waarin bedrijven worden gevraagd om hun politieke uitgaven en lobbyactiviteiten te herzien.

Overig

Aandeelhoudersvoorstellen die gericht zijn tegen verdere vooruitgang van de onderneming op het gebied van relevante ESG-onderwerpen (zogenaamde anti-ESG voorstellen) worden over het algemeen niet gesteund.

Een verdere toelichting op de principes is hier te vinden (<https://www.robeco.com/nl/overs/voting-report/proxy-voting-guidelines.html>).

Het gehele stembeleid van Robeco is hier te vinden (<https://www.robeco.com/docm/docu-robeco-stewardship-policy.pdf>).

Engagementbeleid

Het pensioenfonds sluit aan bij het engagementbeleid van Robeco. Jaarlijks levert het pensioenfonds input op de thema's waarop engagement uitgevoerd wordt. Samen met de input van andere klanten stelt Robeco op basis daarvan de engagement thema's en de te engagen bedrijven vast. Daarbij worden verschillende typen engagement gevoerd, conform onderstaande tabel.

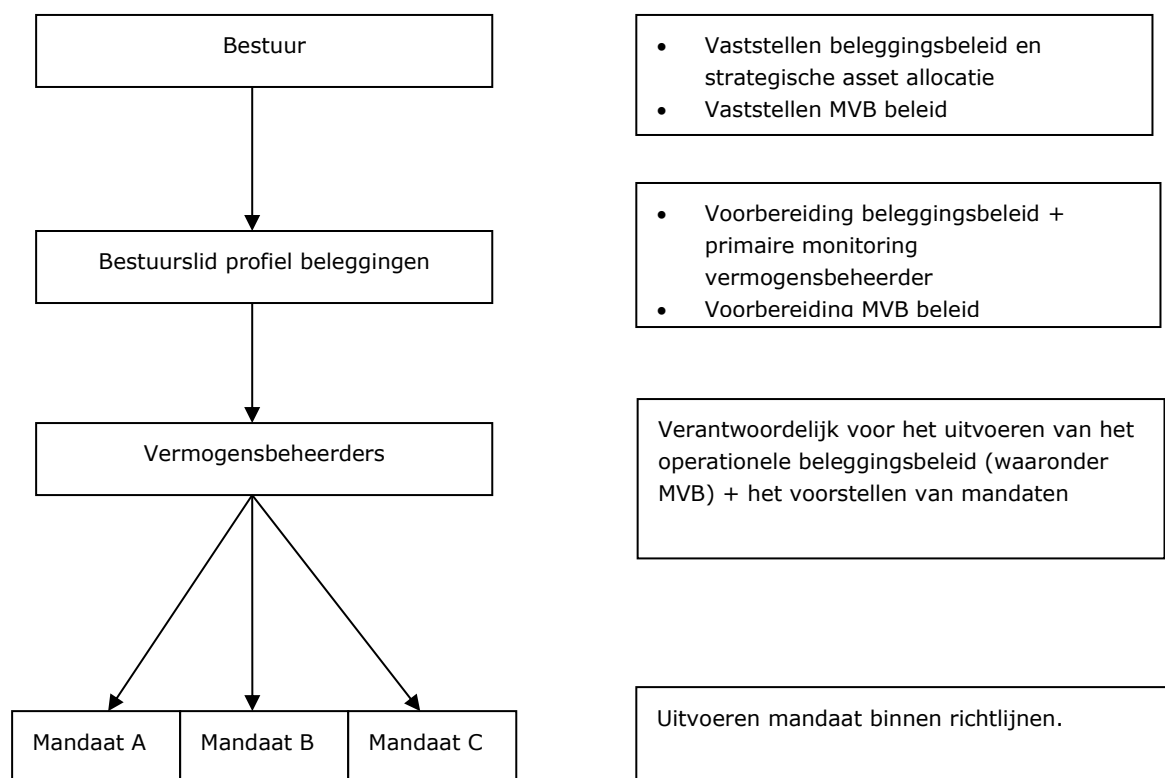
Engagement type	Doel
Value Engagement	Value engagement is een proactieve benadering die zich richt op langetermijn kwesties die financieel materieel zijn en/of negatieve duurzaamheidseffecten veroorzaken. Het primaire doel is het creëren van waarde voor beleggers door het verbeteren van duurzaamheidsgedrag en corporate governance.
Enhanced Engagement	Enhanced engagement richt zich op bedrijven die de minimale gedragsnormen op gebieden zoals mensenrechten, arbeid, milieu, biodiversiteit en bedrijfsethiek ernstig en structureel schenden. Het primaire doel van een grotere betrokkenheid is het aanpakken van gemelde tekortkomingen ten opzichte van internationaal aanvaarde gedragscodes voor corporatiebestuur, sociale verantwoordelijkheid, het milieu en transparantie.
SDG Engagement	Het doel van sustainable development goal (SDG) engagement is om een duidelijke en meetbare verbetering te realiseren in de SDG-bijdrage van een bedrijf gedurende drie tot vijf jaar engagement. Door ervoor te zorgen dat de blijvende relevantie van bedrijven wordt weerspiegeld door hun vermogen om in te spelen op belangrijke maatschappelijke behoeften, creëert deze strategie waarde voor zowel beleggers als de samenleving als geheel.

Het gehele engagement beleid van Robeco is te vinden via deze link (<https://www.robeco.com/docm/docu-robeco-stewardship-policy.pdf>). Daarbij wordt ook verder ingegaan op de wijze waarop Robeco het engagementproces uitvoert.

1. Uitvoering

Het bestuur is verantwoordelijk voor het strategische beleid. Onder dit beleid wordt verstaan de organisatie van het beleggingsproces, het vaststellen van het risicobudget en de strategische asset allocatie, de vermogensbeheerstructuur, de benchmarks, de keuze van de vermogensbeheerders en de monitoring van het beleid. Het MVB beleid is hier onderdeel van. Het pensioenfonds monitort daarbij internationale verdragen en thema's van de toezichthouder. Daar waar nodig worden deze op categorieniveau in het MVB-beleid geïmplementeerd.

Een van de bestuursleden is aangesteld met het profiel Beleggingen. Deze heeft een voorbereidende en adviserende rol betreffende het strategische beleggingsbeleid richting het bestuur. Daarnaast treft het bestuurslid de voorbereiding voor de nadere invulling van het strategische beleid en de uitvoering hiervan. Dit betreft het vaststellen van de specifieke richtlijnen voor de deelportefeuilles, het opstellen van de mandaten voor de vermogensbeheerders en het monitoren van het uitgevoerde beleggingsbeleid. Ook het MVB beleid is onderdeel van de beschreven taken. Het bestuurslid wordt hierbij ondersteund door het bestuursbureau.

Figuur 1: Inrichting vermogensbeheer

Het pensioenfonds heeft Aegon IM als fiduciair manager aangesteld voor advisering over, en monitoring van de uitvoering van het beleggingsbeleid. Als fiduciair manager adviseert Aegon IM het pensioenfonds (onder andere) over het uit te voeren strategische beleggingsbeleid en de selectie van vermogensbeheerders voor de onderscheiden mandaten.

Aegon IM is ook verantwoordelijk voor het per kwartaal herbalanceren van de beleggingen over de beleggingscategorieën volgens de vastgestelde parameters. Caceis is aangesteld als

custodian. Zij monitort op onafhankelijke wijze de nakoming van de portefeuille richtlijnen en meet de performance van de beleggingsportefeuilles.

De beleggingscategorieën van SNP 2025 zijn als volgt ingericht.

Categorie	Benchmark	Tracking error (ex-post)	Manager
Staatsobligaties & swaps, incl. hedges	Verplichtingen pensioenfonds	n.v.t	Aegon IM
EU Credits	ICE BofA Euro Corporate Index	<1%	Robeco
Hypotheeken	Swapcurve + spread conform quote manager	n.v.t	SAREF (via Aegon IM)
Geldmarktfondsen	Cash	n.v.t	BlackRock (via Aegon IM met belegging in geldmarktfondsen)
Aandelen	MSCI ACWI	2,4%	Robeco

Het pensioenfonds heeft met alle bovengenoemde partijen, conform het uitbestedingsbeleid dienstverleningsovereenkomsten afgesloten, alsmede Service Level Agreements. Dit omvat tevens jaarlijkse evaluaties van de dienstverlening en vijfjaarlijkse evaluatie van de overeenkomst als geheel. De door het pensioenfonds aangestelde managers wordt jaarlijks geëvalueerd. Hierbij worden de behaalde rendementen (absoluut en ten opzichte van de benchmark), de kosten (inclusief transactiekosten), de beleggingsstijl en omloopsnelheid van de portefeuille geëvalueerd en wordt ook de MVB-component meegenomen. Daarnaast worden managers ook gedurende het jaar gemonitord. Periodiek ontvangt het pensioenfonds hierover rapportages die in het bestuur worden besproken in samenhang met de vergoeding van de manager. Dit in het kader van toezicht op overeenstemming van de uitvoering en kosten met het profiel en de looptijd van de (met name middellange en lange termijn) verplichtingen van het pensioenfonds. Bij het aanstellen van (nieuwe) vermogensbeheerders, wordt het stem- en engagementbeleid van de betreffende beheerder meegewogen.

De governance dient ondersteunend te zijn aan het bestuur met als doel het bereiken van de strategische doelstellingen, waaronder MVB. Ook het beloningsbeleid draagt bij aan deze doelstellingen. Zo is er geen sprake van variabele beloning of financiële prikkels die leiden tot het nemen van extra risico. Op deze wijze wordt in het beloningsbeleid impliciet rekening gehouden met MVB.

Stichting Pensioenfonds van
De Nederlandsche Bank NV

